

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2018

Marking Scheme

Finnish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

I Tehtävä

(30/100)

Vastaa kaikkiin kysymyksiin.

1. Selitä omin sanoin seuraavat ilmaiset:

- a. pakolainen = henkilö, joka joutuu vainoa peläten pakenemaan vieraaseen maahan
- b. vähemmistöryhmä = ryhmä joka ei kuulu hallitsevaan enemmistöön tai joka on valtaväestöön nähden heikommassa asemassa koulutuksen, työllisyyden, omaisuuden tai poliittisen vallan suhteen
- c. verkkopohjainen = internetissä oleva sähköinen materiaali
- d. ääriajattelu = äärimmäisen jyrkkä ajattelu tai ideologia, ekstremismi
- e. perustarve = tarve, joka tulee tyydyttää riittävässä määrin. Perustarpeisiin kuuluvat fysiologiset tarpeet (ruoka, juoma jne.) sekä turvallisuuden, yhteenkuuluvuuden, arvonannon ja itsensä toteuttamisen tarpeet

(5 x 1)

2. Millainen Suomi on hallituksen tavoitteen mukaisesti vuonna 2025?

Tekstissä:

(1) Hallituksen tavoitteena on, että Suomi on vuonna 2025 avoin ja kansainvälinen, kieliltään ja kulttuuriltaan rikas, hyvä maa, jossa positiivinen asenne toisiimme sekä ympäröivään maailmaan tekee Suomesta ainutlaatuisen.

3. Mainitse kolme huolenaihetta, jota teksti esittelee, ja selitä, miten ne näkyvät Suomessa.

Tekstissä seuraavat – kokelas käsittelee valitsemaansa kolmea seikkaa:

(1) Vaikea taloudellinen tilanne, yhteiskunnan nopeaan muutokseen liittyvät epävarmuudet ja pakolaiskriisi ovat kuitenkin luoneet Suomessa ja muualla Euroopassa kasvualustaa vihamieliselle kielenkäytölle, äärienteille ja jyrkille vastakkainasetteluille. Vihapuhe kohdistuu erilaisiin kansalaisryhmiin, vähemmistöihin ja yksilöihin. Se horjuttaa luottamuksen ja turvallisuuden tunteen perusteita. Vihapuhe ja uhan kokeminen ovat jo johtaneet kielteiseen käyttäytymiseen maahanmuuttajia ja yleisemminkin erilaisuutta kohtaan.

(2) Vihapuhe ja rasismi merkitsevät, että tietyt ihmisryhmät joutuvat elämään ilmapiirissä, jossa avoimesti kiistetään ryhmän jäsenten asema tasavertaisina yhteisön jäseninä.

(3) Suomeen on lyhyellä aikavälillä tullut suuri määrä maahanmuuttajia. Useimmilla suomalaisilla on vain vähän kokemusta vuorovaikutuksesta maahanmuuttajien kanssa.

(7) Muun muassa lapsiasiavaltuutettu on esittänyt huolensa suomalaisten nuorten ääriajattelusta. (--) Jos keskustelu puuttuu, yhteiskunnan polarisaatio kasvaa. Ihmisille voi tulla tunne, että oikeusvaltio ei anna heille turvaa eikä vastaa heidän tarpeisiinsa. He alkavat itse etsiä ratkaisuja.

(8) Esimerkiksi ilmastonmuutoksen takia Suomeen luultavasti tulee lisää pakolaisia.

4. Millaisia syitä teksti tarjoaa rasistiseen käytökseen tai vihapuheeseen?

Tekstissä:

(1) Vaikea taloudellinen tilanne, yhteiskunnan nopeaan muutokseen liittyvät epävarmuudet ja pakolaiskriisi ovat kuitenkin luoneet Suomessa ja muualla Euroopassa kasvualustaa vihamieliselle kielenkäytölle, äärienteille ja jyrkille vastakkainasetteluille.

(3) Suomeen on lyhyellä aikavälillä tullut suuri määrä maahanmuuttajia. Useimmilla suomalaisilla on vain vähän kokemusta vuorovaikutuksesta maahanmuuttajien kanssa. Vihapuheiden ja rasistisen käytöksen taustalla voi olla myös epäoikeudenmukaisuuden, ulkopuolisuuden, merkityksettömyyden ja joskus kiusaamisen kokemuksia ja tunteita.

(7) Jos keskustelu puuttuu, yhteiskunnan polarisaatio kasvaa. Ihmisille voi tulla tunne, että oikeusvaltio ei anna heille turvaa eikä vastaa heidän tarpeisiinsa. He alkavat itse etsiä ratkaisuja.

5. Miksi koulutuksen rooli nähdään tärkeänä ongelmanratkaisijana? Havainnollista esimerkein tekstin esittelemiä tilanteita, joissa mielestäsi ongelmia voidaan ratkaista koulutuksella.

Tekstissä:

(5) Opetushenkilöstöä ja muita ammattilaisia valmennetaan käymään hankalia keskusteluja muun muassa vihapuheeseen, rasistiseen käytökseen ja radikalisoitumisen signaaleihin liittyen. Koulutuksella varmistetaan, että lasten ja nuorten parissa työskentelevillä on valmiudet toimia työssään siten, että demokraattiset arvot, tietoisuus ihmisoikeuksista ja osallisuuden tunne lapsilla ja nuorilla vahvistuvat. (--) Monilukutaito, mediakriittisyys ja kriittinen ajattelu ovat muita koulutuksen teemoja.

(6) Koulun tulee kiinnittää huomiota siihen, että jokainen nuori tuntee tulevansa nähdyksi ja kuulluksi. Kaikkien ihmisten keskeinen perustarve on tuntee itsensä merkitykselliseksi.

(7) Lasten ja nuorten ääriajattelu on kohdattava heidän omassa maailmassaan ennen kuin siitä kehittyy aikuisten maailmassa verkostoja ja liikkeitä.

Näiden pohjalta kokelas esittelee ja konkretisoi tilanteita, joissa koulutuksella pyritään ratkaisemaan ongelmia.

6. ”Koulun tulee kiinnittää huomiota siihen, että jokainen nuori tuntee tulevansa nähdyksi ja kuulluksi.” (6) Millaisia keinoja sinulle tulee mieleen tämän varmistamiseksi? Mainitse ainakin kaksi keinoa ja perustele, miksi ne olisivat sinusta toimivia.

Tekstissä:

(3) (--) on tärkeää lisätä osallistumista ja vuorovaikutusta, vahvistaa tietopohjaa ja kykyä asettua toisen asemaan.

(7) Nuorten keskuudessa oleva ääriajattelu pitää kohdata ja haastaa. Jos keskustelu puuttuu, yhteiskunnan polarisaatio kasvaa. Ihmisille voi tulla tunne, että oikeusvaltio ei anna heille turvaa eikä vastaa heidän tarpeisiinsa. He alkavat itse etsiä ratkaisuja. Lasten ja nuorten ääriajattelu on kohdattava heidän omassa maailmassaan ennen kuin siitä kehittyy aikuisten maailmassa verkostoja ja liikkeitä.

(8) Jos keskustelemme esimerkiksi maahanmuutosta ja siihen liittyvistä asioista avoimesti, myös oppilaitoksissa, pystymme menemään rakentavampaan suuntaan. Keskustelun kautta syntyy yhteinen näkemys ja päätökset siitä, mihin suuntaan olemme menossa.

(10) Jotta tulevaisuudessa ihmiset toimisivat viisaammin, on tärkeätä, että jo lapset ja nuoret oppivat kouluissa (opettajien avulla) ymmärtämään erilaisuutta ja samanlaisuutta sekä ennen kaikkea elämään rauhassa yhdessä toinen toista kunnioittaen.

Näiden pohjalta kokelas keksii ja esittelee omia keinoja. Ne voivat olla oppilaskunnan toimintaa, teemaviikkoja, nuorisovaltuuston toimintaa, varjovaaleja jne.

II Tehtävä

(30/100)

Kirjoita noin 100 sanan mittainen kommentti tekstin väitteeseen:

”Nuorten keskuudessa oleva ääriajattelu pitää kohdata ja haastaa. Jos keskustelu puuttuu, yhteiskunnan polarisaatio kasvaa.”

Kokelaan on hyvä aloittaa määrittelystä, mitä ääriajattelulla ja yhteiskunnan polarisaatiolla tarkoitetaan. Havainnollistavat esimerkit tukevat määrittelyä. Kokelas voi kirjoittaa siitä, mitä ääriajattelun kohtaamisesta ja haastamisesta seuraa – ja mitä taas seuraa siitä, jos nämä puuttuvat. Näin kokelas päätyy osoittamaan väitteen kanssa samanmielisyyttä tai erimielisyyttä. Kokoava yhteenveto on eduksi.

III Tehtävä

(40/100)

Kirjoita noin 300 sanan essee. Valitse aiheeksesi toinen näistä.

1. Maailma vuonna 2025 – pohdi tulevaisuuden uhkia ja mahdollisuuksia noin 300 sanan esseessä. Anna myös ihmisille suosituksia, kuinka ratkoa ongelmia ja tehdä maailmasta parempi.

Esseen tulee olla rakenteellisesti eheä: aiheeseen johdatteleva aloituskappale, selkeät käsittelykappaleet, kokoava päätäntä. Kokelas ilmaisee oman kantansa perustellen ja havainnollistaen. Esseessä voi olla yleisen tason käsittelyä sekä yksityiskohtaisempia tapausesimerkkejä. Kokelas voi hyödyntää pohjatekstiä esseessään, mutta näkökulman tulisi olla Suomen tilannetta laajempi.

Tai

2. "Vaatteet miehen tekevät!" Pohdi sanontaa ja sitä puolustavia ja vastustavia perusteluja noin 300 sanan esseessä. Muodosta oma mielipiteesi siitä, missä määrin voimme tehdä päteviä päätelmiä ihmisistä heidän vaatetuksensa perusteella.

Esseen tulee olla rakenteellisesti eheä: aiheeseen johdatteleva aloituskappale, selkeät käsittelykappaleet, kokoava päätäntä. Kokelas ilmaisee oman kantansa perustellen ja havainnollistaen. Esseessä voi olla yleisen tason käsittelyä sekä yksityiskohtaisempia tapausesimerkkejä. Aihe sallii persoonallisen tai pakinoivan käsittely- ja ilmaisutavan.

